

El salari de referència Metropolità de Barcelona 2019

Gener 2020

Treball elaborat:

Equips tècnics de Daleph i KSNET

Elaboració:

María Sánchez Vidal, Lucía Baratech Sánchez

Col·laboradors:

Rosa Sanchis-Guarner Herrero

INDEX

0	INTRODUCCIÓ.....	2
1	RESUM METODOLÒGIC.....	3
2	ACTUALITZACIÓ I CANVIS METODOLÒGICS.....	5
3	RESULTATS.....	7
	3.1. EL SALARI DE REFERÈNCIA SEGONS LA TIPOLOGIA DE LLAR.....	8
	3.2. LA VULNERABILITAT ECONÒMICA DES DE LA PERSPECTIVA DEL PRESSUPOST DE NECESSITATS BÀSIQUES.....	13
4	CONCLUSIONS.....	16
	ANNEX.....	17

0 INTRODUCCIÓ

Aquest informe presenta l'actualització del Salari de Referència Metropolitana (SRM) per l'any 2019. **El salari de referència**, també conegut com a “salari de vida”, és un indicador que **estableix el llindar d'ingressos a partir del qual una persona treballadora i la seva família poden viure dignament**. Aquesta mesura, àmpliament difosa al món anglosaxó, va sorgir com a resposta al col·lectiu de persones que, tenint feina, no guanyen prou per mantenir el seu nucli familiar. Són les comunament anomenades com a “treballadors i treballadores pobres”.

Des de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) es va promoure el disseny d'una metodologia per al càlcul d'aquest indicador l'any 2016, essent la primera aproximació a aquest concepte en el conjunt d'Espanya. Des de llavors, el SRM ha estat actualitzat anualment amb l'objectiu de fer visible les variacions dels preus dels bens i serveis que componen la cistella de necessitats bàsiques, reflectint així com afecta l'evolució de l'economia en els costos de vida de la població de l'àrea metropolitana de Barcelona.

En la present edició del SRM (que suposa el quart any de càlcul de l'indicador) es presenta, per primer cop, **una anàlisi de la vulnerabilitat econòmica a l'àrea metropolitana des de la perspectiva del pressupost de necessitats bàsiques (PNB)**. Aquesta anàlisi ha estat realitzada com a resultat de la revisió bibliogràfica que es va dur a terme en l'actualització de l'any anterior. En aquesta revisió es va observar com, a diferents països, els càlculs dels pressupostos de necessitats bàsiques són utilitzats anualment per estimar el percentatge de població que viu en situació de vulnerabilitat econòmica¹. Aplicant aquesta visió al SRM, **l'anàlisi indica que el 37,6% dels llars de l'àmbit metropolità rep ingressos per sota del PNB**, una dada considerablement per sobre del 21,3% marcat per la taxa de pobresa de l'Idescat per l'any 2018².

L'informe s'estructura en quatre parts: la primera descriu, resumidament, la metodologia emprada en l'informe anterior que, majoritàriament, es conserva en el càlcul actual; la segona presenta els principals canvis, tant metodològics com de fonts de dades entre l'informe d'actualització de 2018 i l'actual; la tercera presenta els principals resultats aconseguits, analitzant en detall el pressupost de necessitats bàsiques segons la tipologia de llar i com a indicador de vulnerabilitat econòmica. La quarta part conclou. A l'annex es poden trobar les taules completes amb els resultats del Salari de Referència d'aquest any.

¹ Consultar l'apartat 1 de l'actualització de 2018 per més detalls.
https://docs.amb.cat/alfresco/api/-default-/public/alfresco/versions/1/nodes/fc0fcb74-b7be-4884-9e45-0733710d7f10/content/Salari_metropolitana_2018.pdf?attachment=false&mimeType=application/pdf&sizeInBytes=921735

² Població en risc de pobresa. Enquesta de Condicions de Vida 2018, Idescat.

1 RESUM METODOLÒGIC

Aquest apartat resumeix la metodologia utilitzada en l'informe de 2016 per al càlcul del salari de referència (SDR) així com els canvis adoptats sobre la mateixa en les actualitzacions de l'any 2017 i 2018. Per a una descripció exhaustiva de la metodologia, es recomana consultar l'informe de 2016³, així com els de les actualitzacions prèviament anomenades. **La metodologia de càlcul utilitzada en aquest projecte s'anomena Càlcul de les Necessitats Vitals Bàsiques** (Basic Living Costs Approach), i es basa en l'adaptació de la metodologia emprada per l'Àrea Metropolitana de Londres (Greater London) i la desenvolupada per investigadors del Massachusetts Institute of Technology (MIT).

Aquest càlcul **consisteix en l'elaboració d'un pressupost de necessitats bàsiques per a diferents tipus de llars que els permeti tenir una vida digna i quantificar-ho monetàriament**. Cal, per tant, definir unes cistelles de béns i serveis així com unes quantitats mínimes de consum que permetin cobrir les necessitats bàsiques de diferents tipus de llars. Un cop definides les quantitats bàsiques de cada bé (o servei) es multipliquen pel seu preu. Depenent del nombre de persones actives a la llar, aquest pressupost es converteix en un salari per persona anomenat salari de referència (SDR).

Per a la realització d'aquests càlculs, s'han considerat 9 cistelles de béns i serveis en el càlcul del SDR: aliments i begudes, neteja i higiene personal, cost de l'habitatge, despeses corrents de l'habitatge, transport, despeses personals i oci, roba i complements, educació i despeses extraordinàries. Un cop definides les cistelles, es calcula la despesa en les mateixes per a 8 tipus de llars: persona sola, persona sola amb fills o filles dependents, llars de dos adults que no són parella, parella sense fills o filles dependents, parella amb un/a fill/a dependent, parella amb dos o més fills o filles dependents, llars de tres adults sense fills o filles i llars de tres adults amb fills o filles dependents.

La font de dades principal per a aquest estudi és l'Enquesta de Pressupostos Familiars (EPF), elaborada per l'Institut Nacional d'Estadística, que es complementa amb altres fonts de dades per al càlcul de preus i quantitats dels béns i serveis consumits. L'EPF és representativa a nivell estatal i autonòmic i proporciona informació detallada de les despeses familiars per a una diversitat de béns i serveis i tipologies de famílies.

Cal tenir en compte que l'EPF proporciona informació sobre la despesa revelada i, per tant, la informació que s'obté és la despesa mitjana real i no la despesa en necessitats bàsiques. No obstant, l'EPF és útil com a referència de consum de les llars i per calcular les despeses mitjanes en alguns béns i serveis un cop es restringeix la mostra utilitzada per calcular aquestes despeses

³ https://docs.amb.cat/alfresco/api/-default-/public/alfresco/versions/1/nodes/88461d2f-4127-45fe-86a0-d76753d27acf/content/Salari_referencia_metropolitana_al+2017+SDR.pdf?attachment=false&mimeType=application/pdf&sizeInBytes=440133

a una mostra representativa de consum bàsic. Per a altres béns, però, els preus i les quantitats consumides són calculats amb bases de dades externes, en funció de quin sigui cadascun d'aquests béns. D'acord amb la tipologia de dades i les definicions de famílies, s'ha definit una metodologia adaptada a les necessitats de consum de la regió metropolitana que consisteix en els següents passos:

Taula 1. Descripció de la metodologia per l'elaboració del càlcul del SDR

Metodologia per passos	Descripció
1. Definició dels tipus de llar	Definició de 8 grans grups de tipus de llar per a calcular el SDR per a cada un d'ells: persona sola, persona sola amb fills o filles dependents, llars de dos adults que no són parella, parella sense fills o filles dependents, parella amb un/a fill/a dependent, parella amb dos o més fills o filles dependents, llars de tres adults sense fills o filles i llars de tres adults amb fills o filles dependents.
2. Definició dels tipus de municipis	Definició de 6 tipologies de municipis dins de l'AMB: capital de província, de més de 100.000 habitants, de 50.000 a 100.000 habitants, de 20.000 a 50.000 habitants, de 10.000 a 20.000 habitants i de menys de 10.000 habitants.
3. Selecció de la mostra rellevant	Restricció de l'EPF a les dades catalanes, ajustament de la mostra en base al grau de ruralitat dels municipis i creació d'una mostra inicial de llars que es consideren informatives sobre els patrons de consum de les famílies catalanes (per a alguns béns com habitatge o educació encara es restringeix més).
4. Homogeneïtzació de la mostra	Eliminació de llars amb característiques específiques basades en l'activitat del sustentador principal de la llar, l'edat i la font d'ingressos principals de la llar (el criteri bàsic és que el sustentador principal treballi).
5. Definició de les cistelles de consum bàsiques	Definició de les cistelles bàsiques de consum per les quals es calcularà el cost. Aquestes són: aliments i begudes, neteja i higiene personal, cost de l'habitatge, despeses corrents de l'habitatge, transport, despeses personals i oci, roba i complements, educació i despeses extraordinàries.
6. Selecció dels béns i serveis de la cistella bàsica	Selecció dels preus i quantitats que seran diferents per a cada cistella. Els preus i quantitats escollides com a bàsiques de cada bé s'obtenen, generalment, de diverses fonts objectives i externes (no de l'EPF).
7. Càlcul del pressupost de necessitats bàsiques	Per a cada tipus de llar, càlcul de la suma ponderada de les despeses de la cistella bàsica per tipus de municipi i tipus de llar, depenent de la mida dels mateixos en la distribució de l'AMB.
8. Càlcul del SDR	Per cada tipus de llar, es divideix el pressupost de necessitats bàsiques pel nombre d'adults d'una llar.

2 ACTUALITZACIÓ I CANVIS METODOLÒGICS

Tal com s'ha descrit amb anterioritat, la principal font de dades és l'Enquesta de Pressupostos Familiars (EPF). El present informe utilitza les dades de l'EPF2018, l'última versió disponible de l'actualització anualment duta a terme per l'Institut Nacional d'Estadística (INE). La informació relativa als preus dels béns i serveis analitzats, com correspon a la metodologia emprada, corresponen a l'any 2019⁴.

La principal modificació en aquest informe respecte a l'informe de 2018 recau en el càlcul de la partida de transport. Anteriorment, es classificaven els municipis de l'àrea metropolitana en funció de si es corresponien a les zones 1 o 2 delimitades pel Servei de Transports Metropolità. Aquesta classificació, però, va deixar de ser rellevant a partir del dia 1 de gener de 2019 quan es va fer efectiva la integració tarifària dels 18 municipis de la segona corona en la zona 1. Així, la partida de transport que anteriorment variava en funció del municipi on cada família es trobés, deixa de fer-ho, essent el mateix valor per família, independentment d'on visqui aquesta dins l'àrea metropolitana. A més, les tarifes de la zona 1 es van congelar, no mostrant cap canvi en aquells municipis que ja estaven integrats en aquesta zona i reduint el preu del transport per als municipis de la segona corona.⁵

A més d'aquesta modificació, cal recalcar que **els preus dels béns i serveis de cada una de les sub-cistelles estudiades que s'obtenen a través de dades externes a la EPF, han estat actualitzats pel 2019** utilitzant les mateixes fonts de dades que en l'informe anterior. La Taula 2 resumeix les fonts de dades principals per al càlcul de cadascuna d'aquestes sub-cistelles:

Taula 2. Fonts de dades de les sub-cistelles	
Béns de la cistella	Fonts principals de dades (preus i quantitats)
Aliments i begudes	Preus extrets d'una cadena de supermercats de referència segons la OCU ⁶ i quantitats d'una dieta equilibrada segons la "Sociedad Española de Nutrición Comunitaria".
Neteja i higiene personal	Preus extrets de de la mateixa cadena de supermercats que a la cistella d'aliments i begudes i quantitats definides ad-hoc però assumides raonables.

⁴ Els preus han estat recollits durant el mes de novembre del 2019, diferenciant-se així de l'actualització de l'any 2018 on es van recollir al febrer i tornant al patró dels anys anteriors.

⁵ <https://noticies.tmb.cat/transport/entra-vigor-tarifa-metropolitana-transport-public-larea-de-barcelona>

⁶ <https://www.ocu.org/consumo-familia/supermercados/informe/cadenas-mas-baratas>

Cost de l'habitatge (lloguers reals i imputats)	Preus revelats de l'EPF per a una mostra representativa d'habitatges amb una mida necessària per acomodar el nombre de membres. Preus posteriorment ajustats per un índex de diferència amb l'AMB (per mida de municipi) calculat amb les dades de el Sistema d'Indicadors Metropolitans. Cal remarcar que el cost del lloguer real de l'habitatge representa el cost de tots els contractes de lloguer existents a l'any 2019, els quals inclouen tant els contractes de renda antiga com els nous contractes de lloguer, mostrant així una mitjana més baixa que la observada en el mercat del lloguer actual.
Despeses de la llar	<ul style="list-style-type: none"> - Despesa mitjana mensual per llar de l'EPF per a una mostra representativa d'habitatges amb una mida necessària per acomodar el nombre de membres⁷. - Pel cost de la factura d'internet i trucades: mitjana de preus de les tres principals companyies telefòniques de l'Estat amb un contracte assumit bàsic.
Transport	Preus dels bitllets integrats de TMB per a la zona 1.
Despeses personals i oci	<ul style="list-style-type: none"> - Pel preu dels restaurants i cinema: mitjana de preus de tres webs de referència en oci i quantitats ad-hoc assumides raonables⁸. - Pel cost de la factura del mòbil: mitjana de preus d'un contracte bàsic de les tres principals companyies telefòniques.
Roba i complements	Mitjana de preus de les tres principals marques de roba assequible no especialitzades en peces ni sexes concrets. Quantitats ad-hoc assumides raonables.
Educació	<ul style="list-style-type: none"> - Preu públic de les escoles bressol de l'Ajuntament de Barcelona, ajustat per municipi segons una ràtio de diferències amb Barcelona extret de l'EPF i només imputat per a famílies que tenen nens de 0 a 3 anys. - El preu del menjador escolar correspon al preu públic regulat per la Generalitat de Catalunya pel curs 2018/19. - El preu de la matrícula universitària correspon al preu per crèdit regulat per la Generalitat de Catalunya pel curs 2018/19 a un grau de 60 crèdits de mitjana.
Despeses extraordinàries	Quantitat proporcional de la despeses ordinàries basada en la proporció real observada a l'EPF

⁷ Es considera que totes les llars necessiten al menys una cuina, una sala-menjador, un lavabo, un dormitori per membre de la llar – tenint en compte que les parelles comparteixen dormitori – i una habitació extra (oficina, traster, etc.).

⁸ S'assumeix que les llars assisteixen al cinema/teatre un cop al mes en família, i fan àpats en restaurants dos cops al mes en el cas dels adults. i un cop en el cas dels nens.

3 RESULTATS

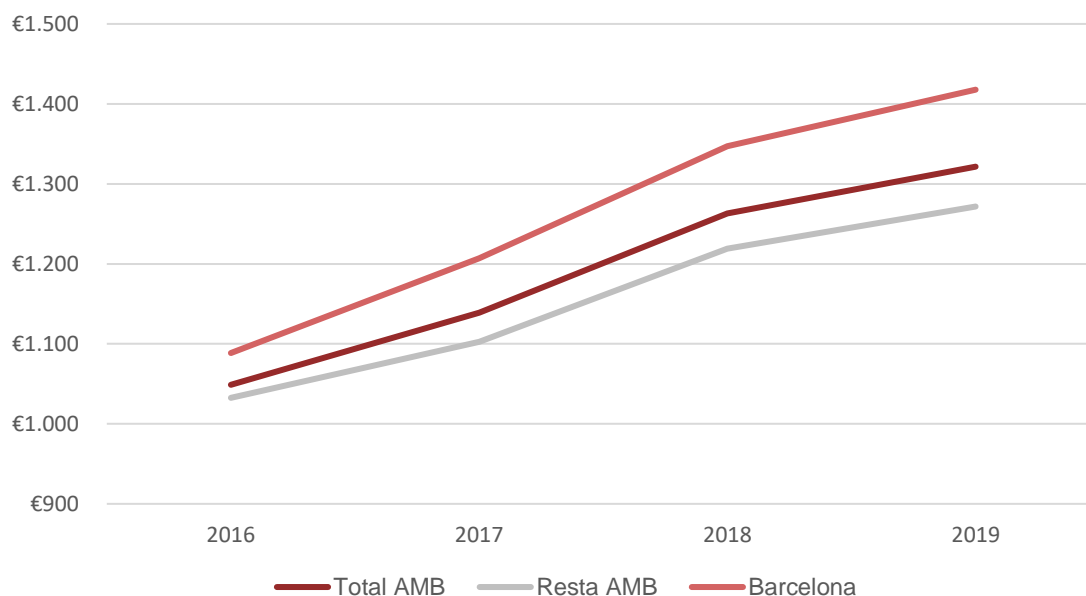
En aquesta secció es presenten els resultats principals del càlcul del SRM pel 2019. Aquests es desagreguen segons les diferents tipologies de llars anteriorment definides, i també es calculen de manera separada per la ciutat de Barcelona i la resta de l'AMB. A continuació, la Taula 3 presenta el SRM de 2019 desagregat per tipus de llar, així com els totals ponderats. Les taules completes amb tots els resultats del salari de referència es poden trobar a l'Annex.

Taula 3. Salari de referència per tipologia de llar (en euros). 2019.			
Tipologia de llar	Barcelona	Resta AMB	Total AMB
Persona sola	1.612,00	1.367,08	1.467,17
Persona sola amb fills/es	2.365,13	2.178,76	2.248,27
Dos adults	1.101,97	952,29	1010,21
Parella sense fills/es	1.090,79	1007,16	1.038,34
Parella amb un/a fill/a	1.376,53	1.249,55	1.285,96
Parella amb 2 o més fills/es	1.680,14	1.514,61	1.559,16
Llars de tres adults sense fills/es	892,10	797,35	824,38
Llars de tres adults amb fills/es	1.115,91	1.084,05	1.091,48
Total ponderat	1.417,78	1.271,72	1.321,53

En primer lloc, es pot destacar l'alta variabilitat de l'indicador per tipus de llar. El salari de referència metropolità oscil·la entre els 824€ per persona en el cas d'una unitat familiar composta per tres adults sense fills/es dependents, i els 2.248€ si la família està formada per una persona adulta sola amb fills o filles a càrrec. El salari de referència ponderat per tota la regió queda establert en 1.321,53€ al mes.

Un segon element a destacar és que, de manera semblant als últims anys, el salari de referència metropolità es troba en un punt intermedi entre el salari de referència de la ciutat de Barcelona i el de la resta de la regió. En concret, el salari de referència de la capital és un 11,5% més elevat que els municipis que l'envolten, distància que ha anat incrementant al llarg dels últims tres anys i que actualment es troba en gairebé 150€ de diferència (l'any 2016 aquesta diferència era de poc més de 50€ mensuals).

A la gràfica 1 es pot veure com 2019 suposa el tercer any consecutiu d'increment del salari de referència a Barcelona i a l'àrea metropolitana. Tot i això, l'augment entre el 2018 i el 2019 és del 5% aproximadament, mentre que entre el 2017 i el 2018 l'increment que es va produir d'aquests dos indicadors superava el 10%.

Gràfica 1: Evolució del salari de referència 2016 - 2019

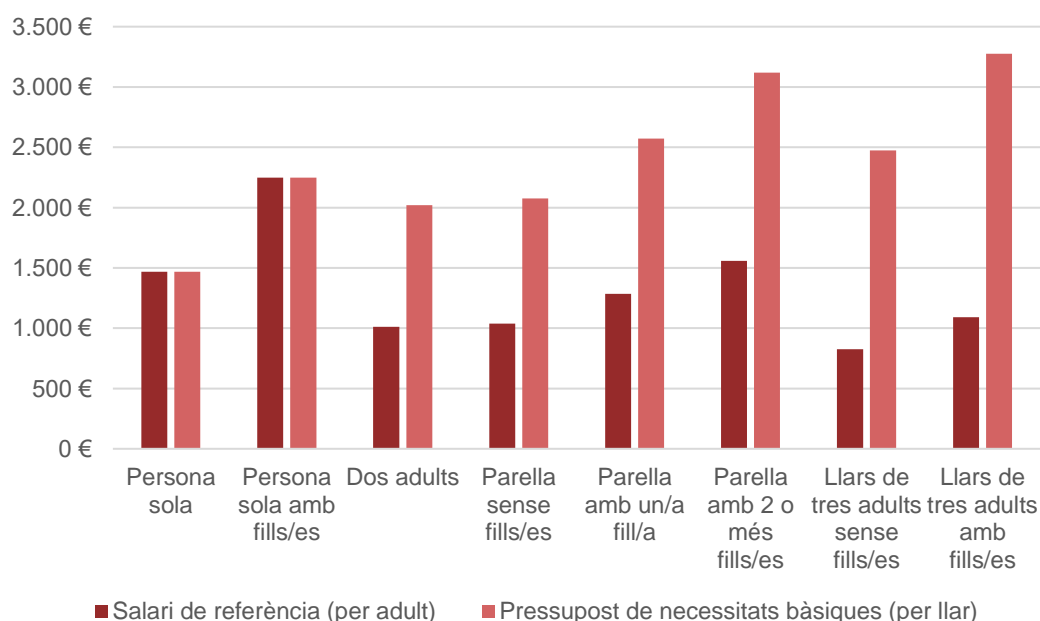
A continuació es presenta una anàlisi del salari de referència metropolità i el pressupost de necessitats bàsiques segons els diferents tipus de llars, fent èmfasi en l'evolució del pes de les partides de despesa que componen la cistella de bens i serveis de cada llar. Finalment, un segon subapartat fa servir els llindars marcats pel PNB per determinar el nombre de llars metropolitanes que reben ingressos per sota d'aquesta xifra, i les característiques que presenten.

3.1. El salari de referència segons la tipologia de llar

Un element central del SRM, com es veu a la taula 3, és l'alta dispersió que presenta l'indicador segons la tipologia de les llars contemplades. Tal i com ja es va presentar en l'edició de 2017 de l'informe, aquesta dispersió es pot entendre més fàcilment si s'observa la diferència entre el salari de referència i el pressupost de necessitats bàsiques.

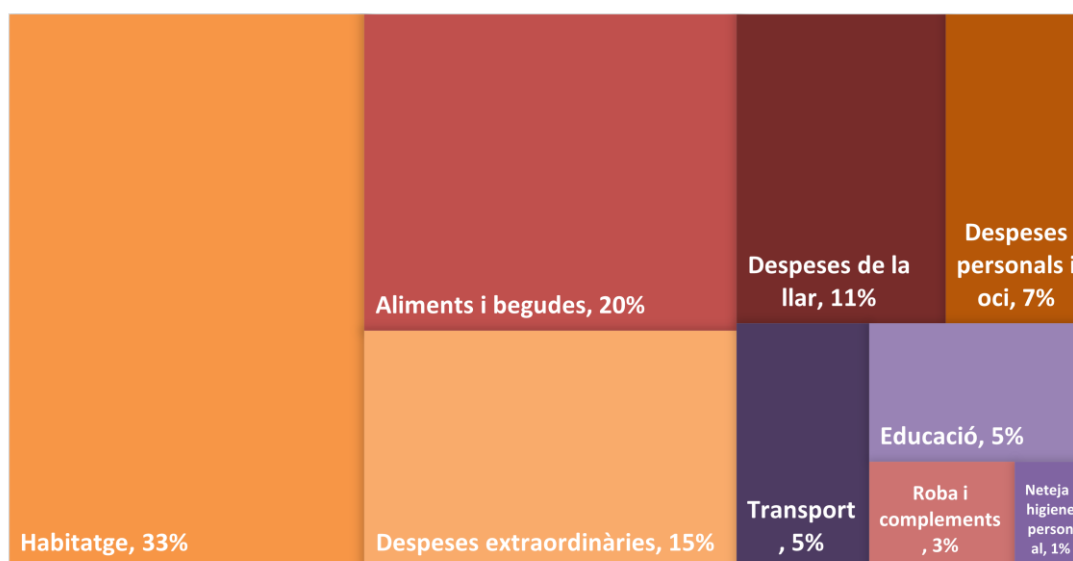
A la gràfica 2 es pot veure com, en els casos on les unitats de convivència estan compostes únicament per una persona en edat de treballar, el pressupost familiar iguala el salari de referència. A mesura que incrementa el nombre de persones que viuen a la llar, incrementa també l'import del pressupost necessari per cobrir les necessitats bàsiques de la llar. En canvi, el salari de referència disminueix a mesura que incrementa el nombre de persones en edat de treballar que es troben a la unitat de convivència.

Gràfica 2. Pressupost de Necessitats Bàsiques i Salari de Referència per tipologia de llar - Total AMB 2019

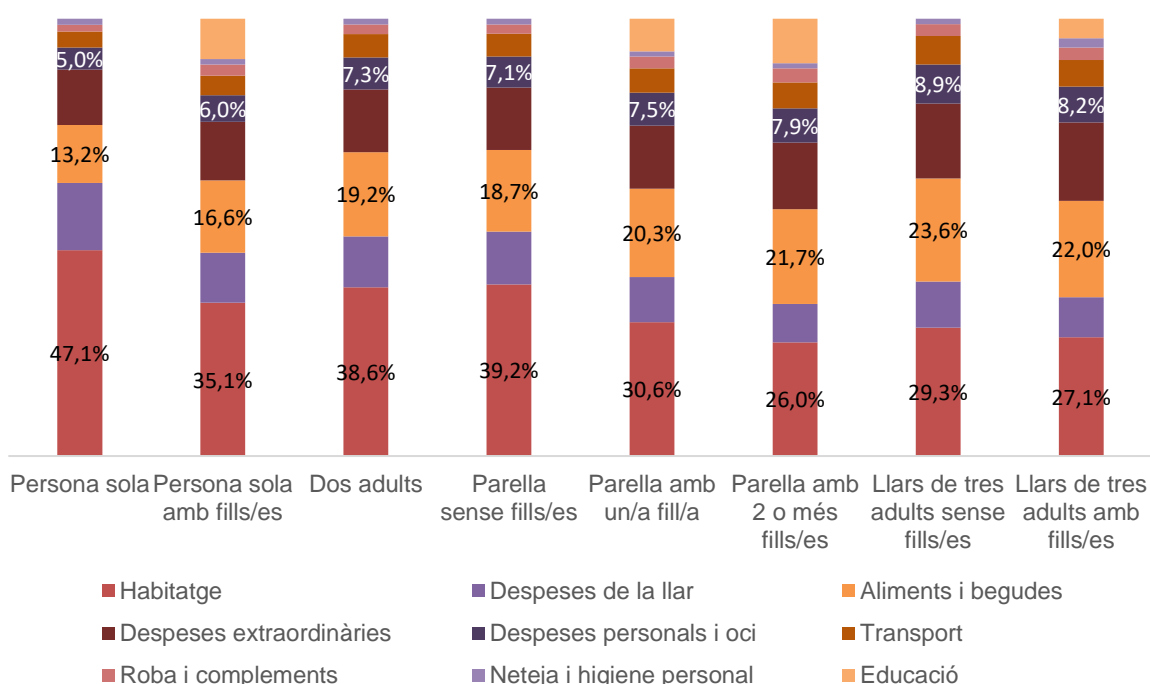
Aquesta tendència s'explica fàcilment degut a l'efecte que té la partida principal de despesa de les llars: l'habitatge. Com es pot veure en la gràfica 3, el pagament del lloguer o de la hipoteca suposa un 33% del total del pressupost de necessitats bàsiques pel conjunt de l'àrea metropolitana. El total de despeses associades a la llar puja fins el 44% si s'afegeixen els subministraments (aigua, llum, gas i telèfon). D'altra banda, la suma de la resta de partides de despeses no extraordinàries suposen un percentatge inferior (41%) a les de l'habitatge i els seus derivats.

GRÀFICA 3. Pes de cada partida en el pressupost de necessitats bàsiques – total AMB 2019

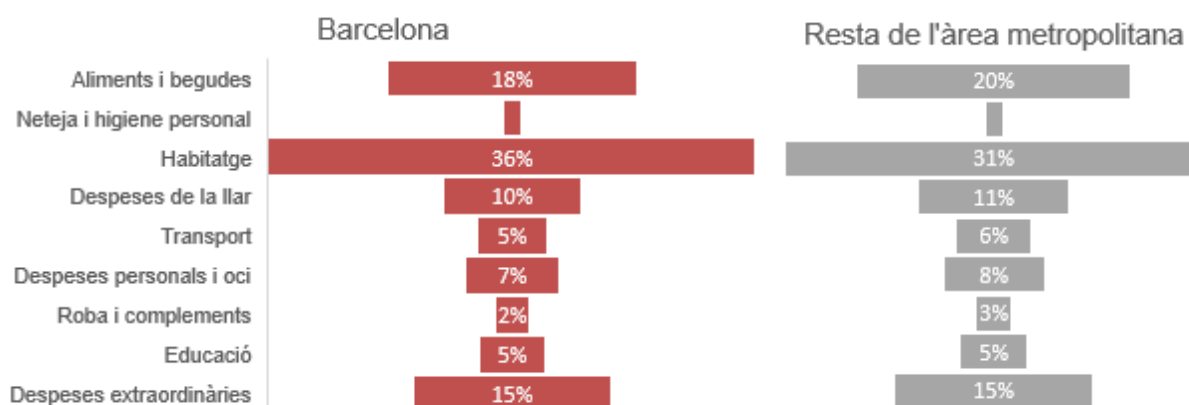
Si es desglossa el pressupost de necessitats bàsiques per tipologia de llar (gràfica 4), es veu fàcilment l'alt pes de l'habitatge en les llars amb una persona adulta: fins el 47% del total del pressupost. Aquesta dada resulta especialment destacable quan es contraposa amb les llars amb un major nombre de persones adultes, on els costos que implica el pagament d'un sostre a l'àrea metropolitana de Barcelona son suportats per mes persones. Aquest seria el cas d'una llar d'una parella amb tres o més fills, on la despesa associada a l'habitatge és només el 26% del PNB, i el percentatge de despesa associada a l'alimentació o a les activitats d'oci és molt superior a les llars sense fills o filles a càrrec.

Gràfica 4. Pressupost de Necessitats Bàsiques per tipologia de llar - Total AMB 2019

Aquesta anàlisi dona compte doncs de la poca flexibilitat de l'habitatge dins l'estructura de despeses de la llar metropolitana. Es pot considerar inflexible en el sentit que presenta una quantitat fixa mínima comuna a totes les llars, i que la seva variació segons el nombre de membres a la llar incrementa en menor mesura que la resta de partides. **La quantia fixa (o mínima) de despesa en habitatge es troba en 690€ pel conjunt de l'àrea metropolitana segons les dades analitzades.** Aquesta dada puja fins els 817€ en el cas de la ciutat de Barcelona, i és de 603€ quan s'exclou la capital.

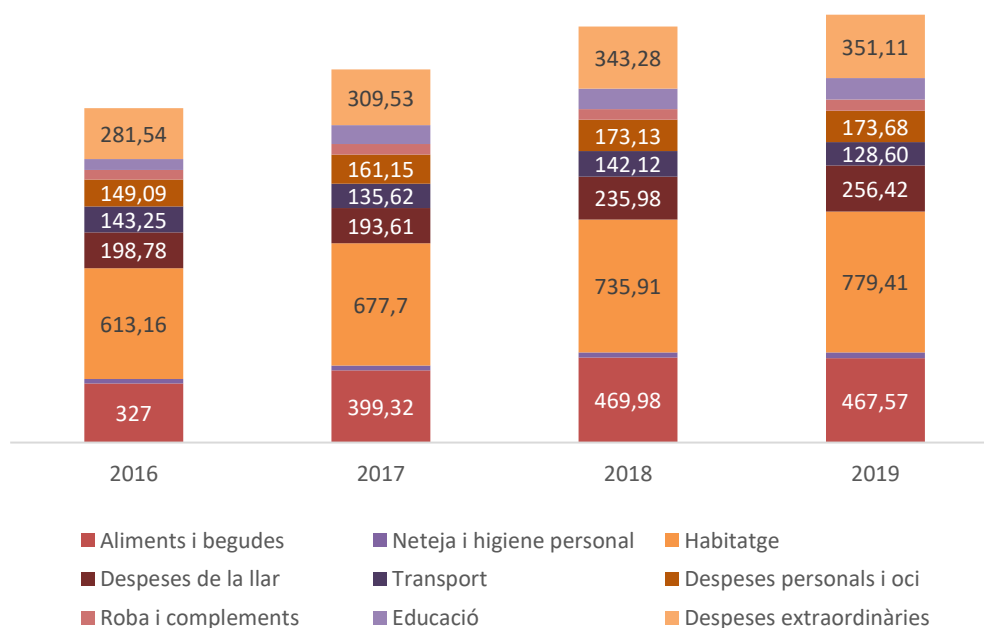
Gràfica 5. El PNB de Barcelona i la resta de l'àrea metropolitana, 2019

Quan analitzem la diferència en el pes de les partides entre Barcelona i la resta de l'àrea metropolitana (gràfica 5) observem que, mentre que la majoria de partides representen un pes similar a tota l'àrea metropolitana, **l'habitatge representa quasi 5 punts percentuals més del pressupost de necessitats bàsiques a Barcelona que a la resta de municipis.**

Finalment, la gràfica 6 presenta l'evolució del pes de les diferents partides al llarg dels darrers anys, donant compte de l'estabilitat del pes relatiu de les diferents partides en el conjunt del pressupost de necessitats bàsiques.

Gràfica 6. Evolució del Pressupost de Necessitats Bàsiques - Total AMB 2016-2019

Es veu clarament com l'habitatge sempre ha estat la partida més important de la despesa familiar, amb un increment total del 27% entre els anys 2016 i 2019. L'any en que més va incrementar el pes d'aquesta partida va ser el 2017, quan va pujar més d'un 10% en relació a 2016. Les despeses de manteniment de la llar també van incrementar aproximadament una tercera part durant aquest període de quatre anys, essent 2018 l'any de major increment (gairebé un 22%). Aquesta pujada es podria associar al fort increment del preu de l'electricitat que es va produir aquell any.

Finalment, és de destacar que el transport és l'única partida que ha disminuït en aquests quatre anys, essent un 10% inferior en 2019 que en 2016. Aquesta baixada està fortament relacionada amb la unificació tarifària del transport públic metropolità que es va produir a finals de 2018 (l'efecte s'observa en les dades del 2019), i que ha tingut un impacte significatiu en el pressupost de necessitats bàsiques: una baixada 14€ de mitjana de la despesa en transport per unitat familiar en relació a 2018.

3.2. La vulnerabilitat econòmica des de la perspectiva del pressupost de necessitats bàsiques

Amb l'objectiu d'aplicar els resultats del salari de referència a l'estudi de l'estructura socioeconòmica metropolitana, en aquest informe s'ha dut a terme una ampliació dels càlculs habituals en d'altres edicions. En particular, s'ha analitzat l'Enquesta Metropolitana de Condicions de Vida⁹ (EMCV) per a dimensionar el percentatge de població metropolitana que rep ingressos per sota del llindars establert pel pressupost de necessitats bàsiques. És a dir, **quantes persones treballadores hi ha a l'àrea metropolitana de Barcelona cobrant menys que allò estipulat pel salari de referència.**

Nota metodològica

S'han inclòs totes les observacions de l'EMCV que habiten dins de l'Àmbit Metropolità. Per tal de garantir la coherència de l'anàlisi, només s'han considerat els tipus de llar contemplats pel càlcul del SDR. Això implica que han de pertànyer a una de les 8 categories de llar definides, i que la persona considerada com a sustentadora principal ha d'estar treballant.

Tenint en compte que més del 45% del les llars de l'àrea metropolitana no tenen al sustentador principal treballant (bé perquè es troba a l'atur, bé perquè no és considerat població activa), aquesta restricció implica treballar amb un univers d'aproximadament 1 milió de llars. El conjunt de l'àrea metropolitana de Barcelona compta amb aproximadament 2 milions de llars.

Comparant la renda disponible per llar que calcula l'EMCV, amb el pressupost de necessitats bàsiques calculat en el marc del SRM, es troba que un 37,6% de llars de l'àmbit metropolità tenen rendes per sota de les marcades pel PNB. Tenint en compte que la taxa de pobresa metropolitana és del 21,3%, que aquesta última sí que inclou la totalitat de la població i no exclusivament els persones treballadores, es pot titllar la dada d'alarmant.

Val a dir que aquesta població – que ascendeix a les 683.800 persones¹⁰ – no es pot considerar com a pobre perquè els càlculs realitzats són diferents als emprats per definir la pobresa des del punt de vista estadístic (situat en el 60% de la mediana d'ingressos de la població). Tot i això, creiem adient considerar a la població amb rendes per sota del pressupost de necessitats bàsiques com a **població vulnerable** ja que, tal i com s'indica a la definició del SRM, **no reben els ingressos suficients per tenir un nivell de vida digne.**

⁹ IERMB i Idescat, Estadístiques sobre condicions de vida, 2017-2018.

¹⁰ Dades pròpies de l'AMB. 2019.

Analitzant els tipus de llar que més sovint es troben per sota el PNB, es veu fàcilment com la tipologia familiar que més probable és de trobar-se en situació de vulnerabilitat econòmica són les llars monoparentals, seguides per les persones que viuen soles.

Taula 4. Llars per sota del pressupost de necessitats bàsiques		
Tipologia de llar	% sobre el total de la mostra	% per sota del PNB
Persona sola	22%	44%
Persona sola amb fills/es	5%	65%
Dos adults	19%	22%
Parella sense fills/es	5%	51%
Parella amb un fill/a	18%	34%
Parella amb 2 o més fills/es	20%	39%
Llars de tres adults/es sense fills/es	6%	31%
Llars de tres adults/es amb fills/es	5%	43%
Total metropolità	100%	37,6%

Des de la perspectiva del gènere, el 40,7% de les llars per sota del PNB estan sustentats per una dona. Aquest percentatge és 5 punts superior (i estadísticament significatiu) a les llars per sobre del PNB, on les dones estan al davant del 35,6% de les llars. L'edat també és una variable estadísticament significativa, on la joventut penalitza: les llars amb ingressos inferiors al pressupost de necessitats bàsiques són 2,7 anys més joves que les llars amb rendes suficients, les quals tenen 45,6 anys de mitjana.

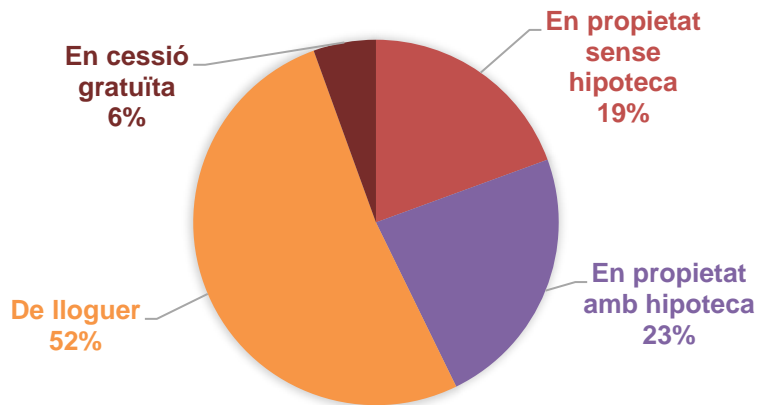
Taula 5. Llars amb una dona com a sustentadora principal	
	% sobre el total de llars
Llars per sobre del PNB	35,61%
Llars per sota del PNB	40,68%

Pel que fa al perfil laboral de les llars per sota del PNB, es troba que el les persones assalariades a temps parcial són les que més freqüentment es troben en situació de vulnerabilitat econòmica, seguides per aquelles que treballen per compte pròpia. En relació als llocs de treball on hi ha més prevalença d'ingressos insuficients, serien els treballadors i treballadores de serveis personals, el personal d'atenció al públic en comerços, i les treballadores i treballadors de neteja. Val a dir que en aquesta última variable es troba una gran heterogeneïtat dels llocs de treball.

Taula 6. Tipus de contracte del sustentador principal		
Tipus de relació laboral	Per sota del PNB	Per sobre del PNB
Assalariats/des a temps complet	32,40%	67,60%
Assalariats/des a temps parcial	64,40%	35,60%
Treballadors/es per compte propi	49,80%	50,20%

Finalment, i per continuar amb les dades anteriorment exposades sobre la despesa en habitatge i la seva relació amb el PNB, s'ha analitzat el tipus de tinença de l'habitatge de les persones que reben ingressos per sota del SRM. Com es mostra a la següent gràfica, més de la meitat dels llars que es troben en situació de vulnerabilitat paguen un lloguer mensual, seguides per un 23,3% de llars que són propietàries de l'habitatge però fan front al pagament de l'hipoteca.

Gràfica 7. Llars per sota del PNB segons tipus de tinença de l'habitatge

4 CONCLUSIONS

Aquest estudi ha presentat els càlculs del Salari de Referència de l'àrea metropolitana de Barcelona per l'any 2019, essent la quarta edició del càlcul d'aquest indicador. El SRM de 2019 s'estableix amb un valor final de 1.321,53€, un 4,63% superior al de 2018. Aquesta taxa de creixement representa una desacceleració de l'increment del salari de referència metropolità, ja que l'indicador havia experimentat pujades de dos dígits en les anteriors actualitzacions.

La present edició ha centrat la seva anàlisi en la composició del pressupost de necessitats bàsiques segons les diferents tipologies de llars, així com en l'estimació del nombre de llars metropolitans que viuen per sota del pressupost de necessitats bàsiques (establert per la metodologia del SRM).

Un cop més, es confirma l'alta variació del SRM entre les diferents tipologies de llars, oscil·lant entre 824,38€ per adult en el cas de llars amb tres adults sense menors dependents, fins a 2.248,27€ pel cas d'una persona sola amb fills/es dependents. Pel que fa a la distribució de les diferents partides de despesa, s'observa com la majoria d'elles han evolucionat seguint el mateix patró que les anteriors edicions. L'habitatge continua sent la partida més important del pressupost de necessitats bàsiques, amb un 33% del pressupost destinat a aquesta fi, seguida per les partides d'aliments i begudes (20%) i les despeses extraordinàries (15%).

Com a novetat en relació a anteriors edicions, es troba una baixada significativa de les despeses associades al transport (-9,5% per al conjunt de l'àrea, i un 12,5% si s'exclou Barcelona, l'equivalent a gairebé 20€ anuals), que s'associa amb la integració tarifària metropolitana dels municipis de la corona 2 dins de la zona 1.

D'altra banda, l'anàlisi de l'enquesta metropolitana de condicions de vida indica que el 37% de les llars metropolitanes que encaixen amb les categories del SRM es troben per sota del pressupost de necessitats bàsiques i, per tant, en situació de vulnerabilitat econòmica. L'estudi de les diferències entre les llars que es troben per sota o per sobre del pressupost de necessitats bàsiques indica que, tal i com mostren la majoria d'estudis de tendències socioeconòmiques, **la pobresa és un fenomen que afecta més a les dones que a les homes, i a la població jove més que a l'adult**. Fins i tot quan es tracta de població assalariada, tal i com es considera en aquest estudi.

ANNEX

Taula A. Pressupost familiar de necessitats bàsiques i salari de referència (en €) – Total AMB

Cistella de consum (mensual)	Persona sola	Persona sola amb fills/es	Dos adults	Parella sense fills/es	Parella amb un/a fill/a	Parella amb 2 o més fills/es	Llars de tres adults sense fills/es	Llars de tres adults amb fills/es	Total ponderat
Aliments i begudes	194,37	372,86	388,73	388,73	520,86	676,51	583,10	721,06	467,57
Neteja i higiene personal	20,64	28,02	27,14	27,14	30,72	34,95	31,10	68,32	30,75
Habitatge	691,19	788,45	779,17	815,01	786,85	810,20	725,60	888,35	779,41
Despeses de la llar	225,54	256,24	236,02	250,04	265,36	274,24	261,90	299,98	256,42
Transport	54,00	101,28	108,00	108,00	143,00	184,23	162,00	198,55	128,60
Despeses personals i oci	73,70	134,99	147,39	147,39	192,77	246,22	221,09	268,47	173,68
Roba i complements	21,97	57,38	43,94	43,94	70,15	101,03	65,91	93,28	61,47
Educació	0,00	207,45	0,00	0,00	191,30	317,94	0,00	147,03	119,68
Despeses extraordinàries	185,77	301,59	290,02	296,42	370,90	473,00	422,45	589,40	351,11
PRESSUPOST DE NECESSITATS BÀSIQUES (per llar)	1.467,17	2.248,27	2.020,42	2.076,68	2.571,92	3.118,32	2.473,14	3.274,43	2.368,69
SALARI DE REFERÈNCIA (per adult)	1.467,17	2.248,27	1.010,21	1.038,34	1.285,96	1.559,16	824,38	1.091,48	1.321,53

Taula B. Pressupost familiar de necessitats bàsiques i salari de referència – Barcelona

Cistella de consum (mensual)	Persona sola	Persona sola amb fills/es	Dos adults	Parella sense fills/es	Parella amb un/a fill/a	Parella amb 2 o més fills/es	Llars de tres adults sense fills/es	Llars de tres adults amb fills/es	Total ponderat
Aliments i begudes	194,37	372,86	388,73	388,73	520,86	676,51	583,10	721,06	467,57
Neteja i higiene personal	20,64	28,02	27,14	27,14	30,72	34,95	31,10	68,32	30,75
Habitatge	817,67	892,94	936,30	905,39	938,71	998,50	892,65	946,44	916,18
Despeses de la llar	225,54	256,24	236,02	250,04	265,36	274,24	261,90	299,98	256,42
Transport	54,00	100,80	108,00	108,00	143,00	185,19	162,00	199,94	130,41
Despeses personals i oci	73,70	134,99	147,39	147,39	192,77	246,22	221,09	268,47	173,68
Roba i complements	21,97	57,38	43,94	43,94	70,15	101,03	65,91	93,28	61,47
Educació	0,00	205,31	0,00	0,00	193,38	336,38	0,00	148,57	123,97
Despeses extraordinàries	204,10	316,09	316,41	310,94	398,10	508,23	458,56	603,07	375,12
PRESSUPOST DE NECESSITATS BÀSIQUES (per llar)	1.612,00	2.365,13	2.203,94	2.181,58	2.753,06	3.360,28	2.676,30	3.347,74	2.533,77
SALARI DE REFERÈNCIA (per adult)	1.612,00	2.365,13	1.101,97	1.090,79	1.376,53	1.680,14	892,10	1.115,91	1.417,78

Taula C. Pressupost familiar de necessitats bàsiques i salari de referència – Resta AMB

Cisella de consum (mensual)	Persona sola	Persona sola amb fills/es	Dos adults	Parella sense fills/es	Parella amb un/a fill/a	Parella amb 2 o més fills/es	Llars de tres adults sense fills/es	Llars de tres adults amb fills/es	Total ponderat
Aliments i begudes	194,37	372,86	388,73	388,73	520,86	676,51	583,10	721,06	467,57
Neteja i higiene personal	20,64	28,02	27,14	27,14	30,72	34,95	31,10	68,32	30,75
Habitatge	603,76	727,82	679,98	761,28	725,79	740,35	658,93	871,13	713,05
Despeses de la llar	225,54	256,24	236,02	250,04	265,36	274,24	261,90	299,98	256,42
Transport	54,00	101,28	108,00	108,00	143,00	184,23	162,00	198,55	128,60
Despeses personals i oci	73,70	134,99	147,39	147,39	192,77	246,22	221,09	268,47	173,68
Roba i complements	21,97	57,38	43,94	43,94	70,15	101,03	65,91	93,28	61,47
Educació	0,00	207,11	0,00	0,00	190,46	311,69	0,00	146,24	118,13
Despeses extraordinàries	173,09	293,04	273,36	287,79	359,96	460,01	408,03	585,12	339,80
PRESSUPOST DE NECESSITATS BÀSIQUES (per llar)	1.367,08	2.178,76	1.904,58	2.014,32	2.499,09	3.029,22	2.392,05	3.252,15	2.289,48
SALARI DE REFERÈNCIA (per adult)	1.367,08	2.178,76	952,29	1.007,16	1.249,55	1.514,61	797,35	1.084,05	1.271,72

